



INTEGRUOTOS LIETUVIŲ KALBOS IR TEATRO PAMOKOS 4D KLASĖJE REFLEKSIJOS APRAŠAS

Pamokos tema: „Ugnies dovanojimas žmonėms. Prometėjo mitas“

Pamokos data: 2025 04 01

Mokytoja: Rasa Čiutienė

Pamokos tikslai:

1. **Lietuvių kalba:** Supažindinti mokinius su senovės graikų mito „Prometėjas“ struktūra, žodžių reikšme ir teisingu jų vartojimu. Suvesti graikų mito paralelę su lietuvių tautosaka.
2. **Teatras:** Išmokyti, kaip pasaką galima perteikti veiksmais, judesiais ir balso intonacijomis (be veido išraiškos, su graikiškomis kaukėmis), skatinti mokinius kūrybiškai interpretuoti pasakas ir vaizduoti veiksmus.

Pamokos uždaviniai:

1. Supažindinti mokinius su graikų mito struktūra (pagrindiniai veikėjai, siužetas, problema ir sprendimas).
2. Parodyti, kaip mitas gali būti vaizduojamas per teatrą (pasakojimas ir vaidyba).
3. Skatinti mokinius kuo išraiškingiau suvaidinti veikėjų dialogus Prometėjo bausmės scenoje, naudojant savo kūrybinius gebėjimus.

Pamokos eiga

1. Įžanga (7 minutės):

- **Veikla:** Kalbame su mokiniais apie tai, kas būdinga graikų mitams, kuo jie skiriasi nuo lietuviškų legendų - graikų mituose visada vaizduojami dievai. Prisimename mokinių neseniai skaitytą legendą apie kregždutę, atnešusią ugnį žmonėms - ir Prometėjas, ir kregždutė atliko tą pačią kilnią misiją. Pamoka vyksta ne klasėje, bet mokyklos salėje, bus vaidinama scenoje, kad vaikai labiau pasijaustų tikrais artistais.
- **Tikslas:** Sukurti pamokos įžangą, kad mokiniai jaustų susidomėjimą ir pasiruoštų aktyviai dalyvauti pamokoje.

2. Pasakos skaitymas ir analizė (10 minučių):

- **Veikla:** Papasakojų graikų mitą apie Prometėją. Perskaityti per pamoką tiesiog nespėtume, be to, pradinukams būtų per sudėtinga. Pasakojų, kaip Prometėjas pavagia ugnį iš Olimpo ir dovanuoja žmonėms, tuo užrūstindamas vyriausią dievą Dzeusą. Išsiaiškiname, kaip mokiniai supranta sąvokas „heroizmas“ ir „pasiaukojimas dėl kitų gerovės“. Vaikai patys pasiskirsto į dvi komandas, kurios suvaidins Prometėjo bausmės sceną. Drąsų ir artistišką berniuką, kuris vaidins Prometėją, buvau paskyrusi iš anksto ir davusi jam žodžius iš anksto, kad jis juos išmokytų mintinai (taip vaidinimas gausis gyvesnis). Su Dominyku buvom iš anksto jau ir parepetavę. Abi grupės gauna tekstus, patys išsirenka, kas vaidins kitus mito herojus Dzeusą, Hefaitą ir Hermį (kiti vaidins publiką, chorą skanduodami žodžius „ateis diena, kai būsi laisvas“). Prometėją abiejose grupėse vaidins tas pats mokinys, nes jis tinkamai pasiruošęs. Kiekviena grupelė repetuoja, gerai įsiskaito žodžius, kad ištisai nežiūrėtų į lapus, o tik „akį užmestų“. Tada lipa į sceną ir pradeda vaidinimą. Visi vaidina su baltomis kaukėmis, kaip tikram senovės Graikijos teatre. Apie senovės graikų teatro ypatumus buvom kalbėję praėjusią pamoką. Kaukes mokiniai pasidarė iš anksto su savo mokytoja. Taip išeina, kad svarbus vaidybos elementas - veido išraiška ir mimikos atkrenta, nes per kaukes nematyti veido. Aptariame bausmės scenos (kai Prometėjas prirakinamas prie olos) struktūrą: pagrindinius veikėjus, pradžią, vidurį ir pabaigą. Užduodu klausimus: kokie žodžiai apibūdina Prometėją ir kitus veikėjus - Dzeusą, Hefaitą ir Hermį. Ką veikėjai jaučia? Kodėl Hefaitui sunku būti bausmės vykdytoju? Kodėl Prometėjus liepia draugui daryti tai, kas įsakyta, nors jam tai nepriimtina?
- **Tikslas:** Ugdyti mokinių gebėjimą analizuoti literatūrinę medžiagą ir suprasti pasakos struktūrą.

3. Vaidinimo pristatymas (25 minutės):

- **Veikla:** Kiekviena grupė pristato savo vaidinimą, naudodami tuos pačius žodžius, bet skirtingai „apvaidindami“: pasirinkdami tinkamas intonacijas, gestus, naudodama kūno kalbą.
- **Tikslas:** Skatinti mokinius pasitikėti savo kūrybiniais gebėjimais ir lavinti bendravimo įgūdžius.

4. Refleksija ir užbaigimas (7 minutės):

- **Veikla:** Išsakau savo pastabas apie kiekvienos grupelės vaidybą (sugebėjimą įsijausti į vaidmenis, atlikti dialogus kuo įtaigiau, tinkamai naudoti kūno kalbą, gestus). Patys mokiniai išsako, kaip jiems patiems atrodo, kurie įtaigiau, išraiškiau suvaidino.

Pasako, kaip patys jautėsi, vaidindami su kaukėmis ir ar paprasčiau ir geriau būtų vaidinti be jų.

- **Tikslas:** Skatinti mokinius analizuoti ir reflektuoti apie savo patirtį, kad geriau suvoktų pasakos ir teatro ryšį.

Taikyti mokymo metodai ir priemonės

- Interaktyvūs pokalbiai: įtraukiu mokinius į diskusiją apie graikų teatro ypatumus, apie suvokimą, kas yra pasiaukojimas dėl kitų gerovės
- Teatro metodai: Kūrybiškas vaidinimas, kūno kalba, judesiai, balso valdymas ir intonacijos.
- Grupinis darbas: Mokiniai dirba komandose, kad interpretuotų mitą ir pristatytų jį kitiems.
- Pasakojimo analizė: Aptarta pasakos struktūra ir jos esmė.

Stiprybės (kas pavyko gerai?)

1. **Kūrybiškumas ir saviraiška:** Pamoka paskatino mokinius išreikšti savo kūrybiškumą ir vaizduotę. Grupė, kurioje dialogus atliko vien mergaitės (nors visi vaidmenys buvo vyriški), spektaklis gavosi išraiškingesnis, gyvesnis, emociškesnis, o grupėje, kur vaidmenis atlikti pasirinko berniukai, vaidinimas gavosi statiškesnis, mažiau artistiškas, buvo panašu į tiesiog dialogų skaitymą, o ne į vaidybą. Tai parodė, kad mergaitės, bent jau šitoje klasėje, yra emociškesnės, geba geriau pasirinkti atitinkamas intonacijas ir geriau atlikti vaidmenis (arba tiesiog nesigėdina ir labiau išdrįsta). Iš berniukų vienintelis Prometėjas vaidmenį atliko puikiai, emociškai ir paveikiai.
2. **Integracija su kitais mokomaisiais dalykais:** Pamoka sujungė lietuvių kalbą ir teatrą, leidžiant mokiniams ne tik gilinti kalbos įgūdžius, bet ir plėtoti kūrybinius gebėjimus. Lietuviškos legendos ir graikiško mito analizė padėjo mokiniams geriau suprasti, kaip tie patys dalykai gali būti visiškai skirtingai pateikti. Kaukių gaminimas per technologijų pamoką buvo taip pat svarbus veiksnys, bandant įsijausti į senovės graikų teatrą. Visi buvo įtraukti tiek į kaukių gaminimo, tiek į kūrybinių analizės, tiek į vaidybinį teatro procesą. Kiekviena grupė aktyviai prisidėjo prie pasakos perteikimo per balso intonacijas ir kūno kalbą, o vaidinimai leido mokiniams išreikšti savo emocijas.

3. **Teatro terapija:** Mokiniai išreiškė savo emocijas per vaidybą, ir tai akivaizdžiai pagerino jų emociinę ir socialinę savijautą. Mokiniams patiko išbandyti kažką naujo - jau pats vaidybos būdas su kaukėmis buvo naujas.

Silpnybės (kokie iššūkiai kilo?)

1. **Mokinių drovumas ir atsargumas:** Nepaisant to, kad kai kurie mokiniai labai aktyviai įsitraukė į teatrines veiklas, ne visi jautėsi jaukiai, atlikdami vaidmenis scenoje. Nors vaidintojų veidus slėpė kaukės, kai kuriems vis tiek buvo nedrašu. Ateityje reikėtų skirti daugiau laiko šiems mokiniams, skatinti juos mažesnėse grupelėse arba organizuoti užsiėmimus, kuriuose jie galėtų atsipalaiduoti ir įgauti daugiau pasitikėjimo.
2. **Laiko valdymas:** Pamokoje laiko trūko, nes reikėjo ne tik išanalizuoti kūrinį, bet ir tinkamai pasiruošti vaidinimui, gerai įsiskaityti tekstus ir tinkamai juos perteikti. Kiekviena grupė norėjo gerai pasiruošti, tačiau laiko stoka trukdė gerai pasiruošti (kai kurie vaikai ir taip nėra stiprūs skaitovai). Ateityje reikėtų sukurti tikslesnį laiko paskirstymą ir galbūt prailginti pasiruošimo laiką.
3. Temos sudėtingumas. Nors vaidinama ištrauka - Prometėjo bausmės scena - buvo adaptuota vaikams, jiems buvo sunku įsijausti į statišką vaidinimą su dialogais, kur nebuvo daug veiksmo, nereikėjo veido išraiškų, kur viską reikėjo perteikti balsu, intonacijomis ir kūno kalba.

Galimybės (ką būtų galima išplėtoti, tobulinti?)

1. **Papildomas laikas vaidinimui:** Skiriant daugiau laiko pasiruošimui ir pasirodymams, mokiniai galėtų geriau išreikšti savo kūrybinius gebėjimus ir įgyti daugiau pasitikėjimo savimi. Tai taip pat leistų mokiniams dirbti be skubėjimo ir nejausti streso.
2. **Dėmesys droviems mokiniams:** Ateityje reikėtų skirti daugiau dėmesio tiems mokiniams, kurie jaučiasi nejaukiai scenoje. Galima sukurti mažesnes grupes ar įtraukti nestandartinius vaidmenis. Bet praktikuotis turbūt reikėtų su paprastesniais, vaikiškesniais vaidinimais.

Grėsmės (kokie veiksniai galėtų trukdyti ateityje?)

1. **Mokinių drovumas ir atsargumas:** Kai kurie mokiniai jaučiasi nesaugiai ar nejaukiai atlikdami vaidmenis scenoje, kas gali sutrukdyti pasiekti pamokos tikslus.
2. **Laiko trūkumas:** Pamokos metu sunku viską atlikti pagal numatytą laiką, ypač jei grupių pasirodymams skiriama per mažai laiko. Nors buvo vaidinama tik trumpa ištrauka iš Prometėjo

mito - tik jo bausmės scena, prikalkimas prie olos, vis tiek dialogams pasiruošti reikia daugiau laiko.

3. **Įvairūs mokinių gebėjimai:** Pamokoje gali dalyvauti mokiniai, turintys skirtingus gebėjimus ir lygi kalbos mokėjimo, kas gali sukelti iššūkių derinant grupių darbą ir užtikrinant, kad visi mokiniai turėtų galimybę prisidėti prie kūrybinio proceso. Mažiau gabūs mokiniai paprastai ir atlieka tik masines scenas (kaip ir šiuo atveju), bet dalyvauja visi.
4. **Nesugebėjimas įvertinti ir reflektuoti:** Dėl jauno amžiaus mokiniai nesugeba tinkamai įvertinti savo pasirodymų ir suteikti konstruktyvios grįžtamosios informacijos, kas gali trukdyti jų tobulėjimui. Šiuo atveju mokiniams suvokti ir suvaidinti kūrinio ištrauką buvo sudėtinga, nes pats kūrinys pradinukams yra per sudėtingas.

Įtraukusis ugdymas pamokoje

1. Mokiniai, turintys individualių ugdymosi poreikių, dalyvavo pamokoje:
 Taip Ne Netaikoma Dalyvavo
2. Mito apie Prometėją ištrauka buvo pasirinkta tokia, kuri savyje turėtų daug dramtizmo , bet kartu ir „masių“ šūksnių ir skanduočių, kad galėtų įsijungti absoliučiai visi vaikai. Žinoma, atskirų veikėjų vaidmenis atlieka drąsesni ir artistiškesni vaikai, o tie nedrąšieji vaidina masinėse scenose.
3. Į vaidmenis įsitraukė visi vaikai

Mokinių refleksija

- Mokiniai buvo labai „užsidegę“, stengėsi, kad jų grupelė suvaidintų kuo geriau
- Patys analizavo savo ir kitos grupelės vaidinimus

Pamokos įvertinimas

- Buvo išvestos ryškios paralelės tarp graikų mito ir lietuviškos pasakos, išsiaiškinta, kas yra pasiaukojimas ir heroizmas, o pjesės ištraukos „perkėlimas į teatrą“ tik sustiprino šį suvokimą. Pamokos uždaviniai taip pat buvo pasiekti - mokiniai buvo supažindinti su bent vienu graikų mitu ir senovės graikų teatro ypatumais (vaidinimu su kaukėmis), stengėsi kuo geriau atlikti vaidmenis.
- Mokiniai dirbo su užsidegimu. Rezultatas - mito suvokimas ir ištraukos suvaidinimas scenoje gavosi visai neblogas, nors gal jiems truputį per sudėtingas, „per filosofinis“, jie anksčiau buvo vaidinę tik vaikiškesnėmis temomis, su daug veiksmo.

- Dalykų integracija - lietuvių kalbos ir literatūros ir teatro integracija pavyko puikiai. Graikiškų kaukių gamyba per technologijų pamoką taip pat įsiliejo į teatro pamokos temą ir tiesiogiai padėjo vaidinimo pravedimui.